

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

20 maart 2007

HOORZITTING

**over de culturele samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen
met vertegenwoordigers van
de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland,
het Vlaams Cultuurhuis de Brakke Grond
en het Vlaams-Nederlands huis deBuren**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Jo Vermeulen**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Jurgen Verstrepen;
de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, Steven Vanackere, Johan Verstreken;
mevrouw Els Robeyns, de heren Dany Vandenbossche, Jo Vermeulen;
de dames Margriet Hermans, Laurence Libert, de heer Herman Schueremans.

Plaatsvervangers:

de dames Hilde De Lobel, Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Freddy Van Gaeve, Frans Wymeersch;
de dames Vera Jans, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens;
de heer Bart Caron, mevrouw Michèle Hostekint, de heer André Van Nieuwkerke;
de heer Karlos Callens, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marnic De Meulemeester.

Toegevoegde leden:

de heer Jos Stassen;
de heer Jan Loones.

INHOUD

Blz.

1. Uiteenzetting door de heer Wilfried Vandaele, algemeen secretaris Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland.....	4
2. Uiteenzetting door mevrouw Leen Laconte, directeur van de Brakke Grond	6
3. Uiteenzetting door de heer Dorian van der Brempt, directeur van het Vlaams-Nederlands huis deBuren ..	8
4. Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers.....	9

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 1 maart 2007 een hoorzitting over de culturele samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen met vertegenwoordigers van de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland, het Vlaams Cultuurhuis de Brakke Grond en het Vlaams-Nederlands huis deBuren.

1. Uiteenzetting door de heer Wilfried Vandaele, algemeen secretaris Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland

De heer Wilfried Vandaele: Het Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland is in januari 1995 ondertekend samen met de zogenaamde waterverdragen. Dit verdrag vervangt het Belgisch-Nederlandse culturele verdrag dat in 1946 werd ondertekend. Door de opeenvolgende staatshervormingen zijn de contacten tussen Vlaanderen en Nederland talrijker dan de contacten tussen Nederland en de Franstalige en Duitstalige Belgen. Ik was tien jaar lid van de commissie voor het Belgisch-Nederlands verdrag. Ik kan vergelijken.

De structuur achter dit verdrag is lichter dan de structuur van de Taalunie, die over een raadgevende raad, een uitvoerend secretariaat, een ministercomité en een interparlementaire commissie beschikt. Wij werken enkel met een commissie en een secretariaat. Ons werkterrein is ruimer dan dat van de Taalunie. Wij houden ons bezig met cultuur, onderwijs, wetenschappen en welzijn. Welzijn is een nieuwe bevoegdheid in vergelijking met het Belgisch-Nederlandse verdrag.

Volgens artikel 2 van het verdrag wordt samengewerkt op basis van wederkerigheid. Er wordt gestreefd naar rechtstreekse samenwerking tussen overheden, personen, instellingen en organisaties. Het verdrag vraagt bijzondere aandacht voor de grensstreken.

Artikel 3 bevat bepalingen over onderlinge afstemming, coördinatie en gemeenschappelijk beleid. In het verdrag staan vaak afzwakkende formuleringen als “waar wenselijk” of “waar mogelijk”. De praktijk is belangrijker dan de tekst.

Artikel 4 bepaalt dat wordt gestreefd naar samenwerking in en met derde landen. Beide landen moeten volgens artikel 5 vooraf overleggen over standpunten in internationale fora en Europese organen. Dat gebeurt af en toe. Artikel 6 heeft het over de uitwisseling van informatie, documentatie en deskundigen. Onder het Belgisch-Nederlands verdrag werden voornamelijk deskundigen uitgewisseld tot

men dat oubollig vond. Nu merken we dat deskundigen uitwisselen wel nodig en nuttig blijft. Misschien moeten we een manier zoeken om die oude vormen van uitwisseling nieuw leven in te blazen.

Artikel 7 richt een commissie op die het verdrag bewaakt en toeziet op de uitvoering ervan. De commissie adviseert de beide regeringen gevraagd en ongevraagd. Dat is de kerntaak van de commissie en onderscheidt ons van de Brakke Grond en deBuren. De commissie bestaat uit niet-ambtelijke deskundigen en een paar ambtenaren. In het oude verdrag had men een commissie opgericht die voornamelijk uit ambtenaren bestond. Daar is bewust van afgestapt omdat men de sectoren meer inspraak wou geven.

Artikel 8 bepaalt dat overleg gepleegd moet worden met de algemeen secretaris van de Taalunie. De algemeen secretaris is waarnemend lid in de commissie. Ik ben als secretaris van het Cultureel Verdrag al enkele jaren waarnemend lid van de Raad van Nederlandse Taal en Letteren. De bevoegdheden van de Raad van Nederlandse Taal en Letteren vallen ook onder de bevoegdheden van het Cultureel Verdrag. Wij laten deze bevoegdheid echter bewust over aan de Taalunie al hebben we enkele jaren geleden een onderzoek gevoerd naar de positie van het Nederlands als voertaal aan de universiteiten. We actualiseren dit onderzoek op dit ogenblik. De artikelen 9 tot en met 12 gaan over de inwerkingtreding, opzeggingsvoorwaarden enzovoort.

De commissie wordt om de vier jaar samengesteld. Leden kunnen maar eenmaal in hun ambt bevestigd worden. De vorige voorzitters waren de heer Hugo Weckx aan Vlaamse kant en de heer Frits Niessen aan Nederlandse kant. Zij zijn in mei 2006 vervangen door de heer Herman Balthazar voor Vlaanderen en de heer Wim van Gelder voor Nederland. De heer Van Gelder is nu nog Commissaris van de Koningin in Zeeland. Hij wordt daar binnenkort vervangen door mevrouw Karla Peijs.

De andere Vlaamse commissieleden zijn mevrouw Wivina Demeester, de heer Jari Demeulemeester, de heer Guy Janssens, de heer Harry Martens, mevrouw Annick Schramme, mevrouw Christine Claus en mevrouw Diane Verstraeten. De Nederlandse commissieleden zijn de heer Daalmeijer, mevrouw Gerené, de heer Hoekema, mevrouw Scheerhout, mevrouw Seerden, mevrouw Van den Bergh en de heer Van den Bout. Daarnaast wonen waarnemers van de Taalunie en de ambassades de vergaderingen van de commissie bij.

Het Cultureel Verdrag roept werkgroepen in het leven om congressen en studiedagen te organiseren. We overleggen met ambtenaren maar ook en vooral met ‘het veld’. Ons project over het cultureel erfgoed

is vorig jaar afgesloten met een congres in de Nederlandse Tweede Kamer. Bij dat project werd een 500-tal mensen betrokken. Die mensen leren elkaar kennen en weten elkaar nadien nog te vinden. Bij ons welzijnsproject zijn zo'n 600 mensen betrokken.

We schrijven rapporten en nieuwsbrieven, hebben een website maar verlenen in de eerste plaats advies. Dat is een knelpunt omdat we af en toe ook uitvoerend willen optreden. Dat valt niet altijd in goede aarde. Zeker niet bij de ambtenaren. Zo was er nogal wat verzet tegen een lesbrieven die wij destijds opstelden voor het secundair onderwijs.

We hebben tot nog toe een 60-tal grote adviezen geschreven. Daarnaast hebben we ettelijke brieven gestuurd naar ministers. Tijdens de eerste vier jaar werd zowat de helft van onze adviezen gevolgd. Nu is dat iets minder, maar dat betekent niet dat ze geen effect hebben.

Wij hebben voor de theaterwereld een advies geschreven over de Vuurtorenregeling, over de samenwerking tussen het Theater Instituut Nederland en het Vlaams Theater Instituut, over het amateurtheater, over theater- en regieopleiding en over het Moving Mime Festival. Inzake jeugdtheater hebben we advies verleend over het Internationaal Theaterschoolfestival en over het Tweetact Festival. Inzake muziek hebben we advies verleend over November Music en de zomerfestivals.

Inzake onderwijs en wetenschap hebben we advies verleend over het Accreditatieverdrag, de Gentakkoorden en de Transnationale Universiteit Limburg. De laatste tijd besteden we heel wat aandacht aan media. Op vraag van minister Bourgeois hebben we recent een rapport geschreven over de samenwerking tussen de openbare omroepen als opstap voor de beheersovereenkomst. We hebben eveneens adviezen geschreven over cultuur op televisie, coproducties, onderzoeksjournalistiek en regionale televisie.

Inzake erfgoed hebben we projecten opgezet over Codart, Art and Architecture Thesaurus en de Museumjaarkaart. Het Vlaamse en het Nederlandse departement Welzijn hebben ons de opdracht gegeven een vast secretariaat op te richten voor welzijn. Nederland geeft daarvoor jaarlijks 80.000 euro, Vlaanderen 40.000 euro. Dat is uitvoerend werk. We moeten de contacten ondersteunen en mogen daarvoor een vast secretariaat met één medewerker oprichten.

Welke zaken zijn door ons toedoen ontstaan? De satellietzender BVN zendt een selectie uit in verre landen; deBuren zijn tot stand gekomen na een advies van onze commissie. Er is voorts een overeen-

komst tussen de filmfondsen. Vlaanderen en Nederland financieren jaarlijks zes coproducties. Vandaag wordt in Antwerpen het spectrumakkoord ondertekend.

Er zijn echter een aantal knelpunten. Wij vinden dat de samenwerking zou moeten kunnen rekenen op zogenaamd geoormerkte subsidiebedragen. Er moet een afzonderlijk budget komen voor Nederlands-Vlaamse projecten. Men moet immers weten waar men terecht kan. Nu wordt men al te vaak van het kastje naar de muur gestuurd.

We hechten veel belang aan voorafgaand overleg. Er is niet alleen behoefte aan voorafgaand overleg als voorbereiding op Europese fora. Er is ook meer intern voorafgaand overleg nodig. Het valt geregeld voor dat één partner een subsidie schraapt zonder overleg met de andere. Op een bepaald ogenblik heeft Vlaanderen zijn subsidie aan Codart geschrapt. Dat kan ook de Nederlandse subsidie in gevaar brengen.

Samenwerkingsstructuren zijn absoluut nodig. Samenwerking mag niet louter afhankelijk zijn van individuen. Al is op dit vlak vooruitgang geboekt de voorbije jaren.

De commissie zou liever iets vaker om advies gevraagd worden. De commissie wil de regeringen niet altijd ongevraagd advies verlenen. De commissie beschikt over kennis en informatie. Toch merken we vaak dat ministers onderzoeksopdrachten elders uitbesteden. Het spanningsveld tussen adviseren en uitvoeren is een ander knelpunt. We hebben er vertrouwen in dat we daaruit zullen geraken. Het welzijnsproject sterkt ons in dat vertrouwen.

Onze specifieke rol is dat we een loket zijn. We proberen het overzicht te behouden over de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen. Geen enkel overzicht is vollediger dan het onze. Wij zijn voorts een platform dat mensen samenbrengt. We slagen er telkens in deskundigen samen te krijgen. Een andere kerntaak is advies verlenen.

Wij zijn een kleine organisatie. We werken met een algemeen secretaris, een adjunct en een administratieve medewerker. Daarnaast hebben we tijdelijk twee projectmedewerkers. Vlaanderen zorgt voor een kantoor. Het is de bedoeling te verhuizen naar deBuren. Vlaanderen betaalt het loon van de algemeen secretaris en de helft van de werkingskosten. Dat komt jaarlijks overeen met 266.000 euro. Nederland betaalt iets minder omdat het secretariaat in Vlaanderen is gehuisvest. Nederland betaalt de adjunct-algemeen secretaris en de helft van de werkingsmiddelen. Dat komt jaarlijks overeen met 170.000 euro.

De Taalunie werkt beleidsvoorbereidend en uitvoerend, maar beperkt zich tot taal en letteren. Het Vlaams-Nederlands huis deBuren werkt uitvoerend en is gericht op de Europese doelgroep. De Brakke Grond is eveneens uitvoerend en vertegenwoordigt Vlaanderen in Nederland. Het Cultureel Verdrag werkt beleidsvoorbereidend en brengt adviezen uit. Het Cultureel Verdrag wil voor een deel ook uitvoerend werk doen.

Het Cultureel Verdrag wil op een praktische en zakelijke manier werken. We proberen concreet te werken. Thema per thema. We brengen mensen bijeen met een verwante belangstellingssfeer. We moeten wel telkens opnieuw uitleggen waarom Nederland en Vlaanderen moeten samenwerken en waarom Nederland een geprivilegieerde partner is. Ik denk dat we altijd kunnen leren van elkaar. Er is bovendien een enorm verloop van ambtenaren en deskundigen. Vlaanderen heeft veel geleerd van Nederland op het vlak van milieu en ruimtelijke ordening. Nederland leert ook van Vlaanderen en erkent dat ook meer en meer. Nederlanders staan bijvoorbeeld versteld van onze kinderopvang.

2. Uiteenzetting door mevrouw Leen Laconte, directeur van de Brakke Grond

Mevrouw Leen Laconte: Voor u staat een bijzonder geprivilegieerde vrouw. Niet het minst omdat de Brakke Grond de Vlaamse kunst moet presenteren en promoten in Nederland. Wij weten allemaal dat onze kunst en cultuur hoogstaand zijn. De kwaliteit ervan wordt internationaal erkend. Het is fijn om dagelijks omringd te zijn door Vlaamse kunstenaars en cultuurwerkers in Amsterdam.

De Vlaamse Gemeenschap heeft een moedige, radicale en visionaire beslissing genomen toen ze de Vlaamse vertegenwoordiging in Nederland naast een budget, bureau en telefoon nog een goed uitgerust huis gaf. Dat betekent meteen dat de verwachtingen ten aanzien van de Brakke Grond hoog mogen zijn. Reden genoeg voor een nieuwe directeur en een nieuwe artistieke ploeg om op zoek te gaan naar het belang van de Brakke Grond en de potentie van het huis. Waarop moeten wij inzetten?

De Brakke Grond is 3200 vierkante meter groot. De Brakke Grond beschikt over twee professionele en charmante vlakke vloerzalen. Daarnaast is er een repetitieruimte, een tentoonstellingsruimte, drie vergaderzalen, een tuin, een terras, een café, een brasserie en kantoren. De directeurs van het Goethe-instituut en van het Cervantes-instituut zijn jaloers, want zo'n huis biedt potentie. We presenteren niet alleen, maar zetten ook in op programmeringsdiver-

siteit. We hebben besloten het huis te vullen met allerhande activiteiten, thema's en formats.

Omdat kunst expliciet in onze missie staat, zijn de podia onmisbaar. Kunst tonen is makkelijker en efficiënter dan erover spreken. De programmatoren kunnen bovendien autonoom presenteren en organiseren in Amsterdam.

De Brakke Grond bevindt zich in de theaterstraat Nes. We worden er omringd door vrijwel de volledige Nederlandse kunstwereld. Cosmic zorgt voor de culturele diversiteit. Frascati zorgt voor het experiment. De Engelenbak zorgt voor de amateurkunsten. Wij vertegenwoordigen de internationale keuze. Als we samenwerken kunnen we een sterke uitstraling genereren.

Wij zijn zeven dagen op zeven open. Dat is een hele opdracht. Dat onderscheidt ons van andere Nederlandse kunsthuisen. In 2006 hebben we 357 activiteiten georganiseerd. Daarnaast organiseren we jaarlijks zo'n zes tentoonstellingen die vier weken lopen. We hebben 222 artistieke presentaties gepresenteerd uit 13 verschillende disciplines. Daarnaast hebben we 20 expertendagen georganiseerd. Vlaamse en Nederlandse vertegenwoordigers van de kunst- en cultuursector hebben knowhow en expertise uitgewisseld. We hebben de samenwerkingsverbanden aangehaald tussen Nederlandse en Vlaamse organisaties aangehaald.

De zalen van de Brakke Grond worden bijna voor 100 percent gebruikt. De podia staan alleen leeg voor opbouw, afbraak of onderhoud en tijdens het zomerreces.

Het publieksbereik van de Brakke Grond is te vergelijken met dat van de Vlaamse kunstencentra zoals KC nOna, Nieuwpoort of van de Vlaamse theatergezelschappen zoals Victoria. De Brakke Grond ontving in 2006 van de Vlaamse Gemeenschap 1.160.000 euro subsidies en beschikte over een kleine personeelsploeg variërend van negen tot twaalf fulltime equivalenten. Sinds 2002 is de Brakke Grond een stichting naar Nederlands recht, met een bestuur bestaande uit twee toezichthouders van de Vlaamse Gemeenschap, een vertegenwoordiger van het Culturele Verdrag, de Vlaamse vertegenwoordiger en acht leden. In totaal zijn er zeven Vlaamse en vier Nederlandse leden, drie vrouwen en acht mannen. De stichting heeft met de Vlaamse Gemeenschap een beheersovereenkomst zoals deSingel er ook een heeft.

Het inhoudelijke plan van de Brakke Grond start bij de missie, gekregen van de minister. De missie is in 1999 voor de laatste keer geformuleerd. Volgens die missie heeft de Brakke Grond drie doelstellingen:

het Vlaamse artistieke en culturele leven in Nederland prominent op de voorgrond plaatsen, Vlaamse cultuur spreiden in Nederland, de Vlaams-Nederlandse samenwerking bevorderen. Daartoe moet de Brakke Grond een permanent forum zijn met landelijke reikwijdte en een podium zijn voor kenmerkende ontwikkelingen inzake kunst en cultuur uit Vlaanderen, in de eerste plaats voor een Nederlands publiek dat inzake de missie een multiplicatorrol kan vervullen.

Toen ik in 2005 samen met mijn artistieke ploeg de opdracht kreeg om een nieuw beleidsplan te schrijven, hebben we de missie uiteengerafeld en ons afgevraagd wat het nog betekende. Daarvoor was het nodig de uitgangssituatie, de behoeften en de uitdagingen te detecteren. De missie moest vertaald worden zodat we, met de middelen die we hebben, een antwoord kunnen bieden op de actuele situatie. De ploeg vindt dat we niet alleen een toegevoegde waarde moeten bieden aan de Vlaams-Nederlandse samenwerking, maar gezien de overheidsopdracht, moet het een bijzonder toegevoegde waarde zijn.

De eerste vaststelling was dat de Brakke Grond onmiddellijk van de eerste naar de vijfde versnelling moest overgaan. De spreiding van de Vlaamse artistieke producten in Nederland is in absolute cijfers constant. In die deelsectoren waar de spreiding niet zo goed lukt, spelen mechanismen waar de Brakke Grond niet structureel kan op ingrijpen, maar het cultuurhuis kan wel een remediërende of bemiddelende rol spelen. Het basiswerk voor de promotie van de Vlaamse kunst is dus geleverd, de routes zijn gelegd, de deuren zijn geopend. Wat wel nog dient te gebeuren is constant bewaken, bijsturen, aanvullen en bemiddelen. In plaats van het representatieve podium te zijn, hoofdzakelijk voor theater, waar alle actoren al hun producten komen tonen, wil de Brakke Grond nu een referentiepodium worden dat kiest voor kenmerkende ontwikkelingen in zo veel mogelijk disciplines. Dat betekent dat het kiest voor een algemeen artistiek statement over de culturele ontwikkelingen in onze kunsten- en cultuurgemeenschap, het plaatsen van een brand voor de totaliteit van de artistieke productie in ons land, in plaats van enkel zo veel mogelijk individuele producten te verkopen.

De artistieke ploeg vond echter dat voornoemde benadering in 2007 niet meer voldoende was als legitimatie voor het bestaan van een huis als de Brakke Grond. Vooral omdat de samenwerking tussen de kunsten- en cultuursectoren redelijk goed is uitgebouwd. De Brakke Grond eist met andere woorden meer van zichzelf en wil zijn werk invullen vanuit een duidelijke visie op internationale samenwerking en een aantal principes. Volgens de artistieke ploeg moet de Brakke Grond een bijdrage leveren

aan de verdere ontwikkeling van de beide kunst- en cultuursectoren zodat ze slagkrachtiger kunnen optreden in een mondiale context met enkele belangrijke culturele en artistieke uitdagingen. Dat betekent dat de Brakke Grond de Vlaams-Nederlandse samenwerking wil stimuleren in de volgende richtingen: de uitwisseling van expertise van mensen in plaats van enkel het artistieke product, de diepte van de samenwerking in functie van structuren en sectoren en niet enkel in functie van artistieke of culturele producten, in functie van de inhoud – lees: in functie van thema's en problemen – en niet enkel in functie van processen. De Brakke Grond wil daarbij niet herhalen, maar aanvullen wat het werkveld zelf doet. Dat betekent dat het cultuurhuis op een hoog kwaliteitsniveau en vanuit een maatschappelijke urgentie wil werken en in functie van ontwikkelingen die de sector zelf niet kan organiseren.

Het betekent ook werken vanuit een multilateraal perspectief en met een mondiale dimensie. Wat aan bod komt, zit minstens in de doorsnede Vlaanderen-Nederland en wordt gelardeerd door andere internationale realiteiten. Dat is immers in onze kunsten en cultuur sowieso al het geval. Bovendien ziet de Brakke Grond zichzelf als een instrument, in te zetten in de nauwe concrete coöperatie – lees: operationeel niveau – met andere gelijkaardige instrumenten zoals het Vlaams-Nederlands huis deBuren, het Vlaams-Marokkaans huis en andere vormen van Vlaams-Nederlandse samenwerking in landen zoals Marokko, Italië, Egypte. Mijns inziens zou het goed zijn als de Brakke Grond aangestuurd kan worden zoals deBuren, dus als een bilateraal Vlaams-Nederlands huis. Het kan dan zichzelf, omdat het zo goed uitgerust is, actief inzetten in de totaliteit van het internationale cultuurbeleid van de minister en dus niet alleen als Vlaams huis in Nederland.

Het zogenaamde deficit van de Europese culturele integratie en vooral de manier waarop dat wordt geconcipieerd, creëert niet echt een publieke mentale ruimte voor internationale samenwerking op vlak van kunst en cultuur. Er is weinig plaats voor de noodzakelijke artistieke en culturele internationale samenwerking in Europa. De Brakke Grond wil die ruimte bieden. Kunstenaars en cultuurwerkers blijven aandringen op dergelijke grensoverschrijdende samenwerking binnen en buiten Europa. In andere domeinen zoals jeugd, welzijn en onderwijs is er sprake van een goed uitgebouwd, breed, representatief en actief internationaal Europees middenveld. In kunst en cultuur is dat niet het geval. De Brakke Grond wil vanuit het bilaterale karakter van haar werking de opstap naar Europa en de wereld voor de kunsten en de culturele sector vergemakkelijken. Daarbij denkt het aan een netwerk waarbij, zoals in de wetenschappen, diverse onderzoekscentra verbonden zijn door een gemeenschappelijk onder-

zoeksveld en expertise ter zake. Zo kan de Brakke Grond uitgroeien tot een artistiek en cultureel onderzoekscentrum dat vanuit internationaal perspectief inhoudelijk onderzoeks- en ontwikkelingswerk levert.

De Brakke Grond kan zich dan, samen met de culturele sector in Vlaanderen en Nederland, buigen over grootstedelijkheid, erfgoed, diversiteit, nieuwe technologieën, culturele identiteit, cultuurparticipatie enzovoort.

Dat idee is vertaald in vier concrete doelstellingen of functies. De Brakke Grond wil de presentatiefunctie niet laten vallen. Het cultuurhuis blijft presenteren maar focust alleen op de kenmerkende ontwikkelingen inzake kunst en cultuur op de eigen podia. Multidisciplinariteit en contextualisering in het culturele zullen daarbij primeren. Het huis zal kiezen voor de pioniers en die in een ruim kader plaatsen.

Een tweede functie is de spreiding. De spreiding is constant, maar de Brakke Grond wil erover blijven waken dat de spreiding niet vermindert. Het cultuurhuis gebruikt daarvoor onderzoek, beleidsbeïnvloeding, informatie, advies, begeleiding, netwerking en lobbywerk.

Twee nieuwe functies zijn de dialoog en de uitwisseling en het huis als werkplek. Bij dialoog zien we een taak voor de Brakke Grond om het interculturele debat tussen Vlaanderen en Nederland te organiseren. Dat gebeurt ondertussen met de Brakke Zondagen voor het brede publiek. Anderzijds organiseert de Brakke Grond projecten, in festivalvorm of workshopvorm, waarbij het kunst en cultuur in hun hendaagse context op internationaal niveau wil presenteren, bevragen en onderzoeken. Zo is Victorian Circus een meerdaagse rond nieuwe media en e-cultuur met voorstellingen, concerten, presentaties gecombineerd met lezingen, debatten, workshops en publicaties over de kenmerkende ontwikkelingen op vlak van de nieuwe media. Het is niet alleen een meerdaagse voor professionals, ook het brede publiek komt aan bod. Een van de thema's dit jaar is emoticons. Dat is een zeer toegankelijke vorm van nieuwe media. De Brakke Grond denkt ook aan een meerdaagse over het levenslied, of een confrontatie tussen Wim Helsen en zijn Nederlandse tegenhanger Theo Maassen.

De samenwerking met het Vlaams-Nederlandse huis deBuren wordt momenteel op punt gesteld. We bekijken of we de programmeringen kunnen spiegelen, of we samen een en ander kunnen presenteren. Ook de websites zullen samen iets doen over de curiositeiten van de Nederlandse taal. We zullen samen publicaties verspreiden en nemen samen het peterschap op over nieuwe vormen van Vlaams-

Nederlandse samenwerking, bijvoorbeeld Amusez Vous. Dat is een club jonge mensen die zich zorgen maakt over de participatie van jonge mensen in musea. De club is in Vlaanderen al actief, maar wou uitbreiden naar Nederland. De Brakke Grond en deBuren bieden de club praktische hulp, bijvoorbeeld door het ter beschikking stellen van zalen, maar zorgen ook voor knowhow en inspiratie.

3. Uiteenzetting door de heer Dorian van der Brempt, directeur van het Vlaams-Nederlands huis deBuren

De heer Dorian van der Brempt: Het Vlaams-Nederlands huis is een droom van Vlaanderen die 25 jaar heeft gesudderd. Vlaanderen dacht immers dat Nederland ook een brakke grond zou oprichten. De Nederlanders waren dat wel van plan, maar moesten er iets langer over nadenken. Het heeft dus tot juni 2004 geduurd tot iedereen het eens was en het Vlaams-Nederlands huis deBuren in Brussel kon geopend worden.

DeBuren is een kind van drie diensten: buitenlandse zaken Nederland, OCW Nederland en Vlaamse cultuur. Binnenkort zouden dat wel eens twee ouders kunnen worden omdat de bevoegdheden cultuur en buitenlandse zaken in Nederland terug zouden vloeien naar de Nederlandse minister van Cultuur. Dat is verrassend want blijkbaar wil Nederland nu afwijken van zijn versie van het culturele ambassadeurschap.

DeBuren heeft drie taken. Vlaanderen en Nederland hebben gevraagd om de cultuur uit de lage landen te tonen, om het debat daarover te voeren en om daarover digitale informatie ter beschikking te stellen. Dat is zeer breed, maar het is niet onze bedoeling om bestaande initiatieven over te doen. Het is de bedoeling om de samenwerking tussen noord en zuid te stimuleren. Heel veel zaken die eenvoudig zouden kunnen zijn, worden moeilijk gemaakt. Daarvoor hebben we al een paar goede initiatieven kunnen nemen.

De Europese dimensie is een pretentieuze ambitie. In Brussel werken veel Nederlandse ambtenaren, lobbyisten, politiek personeel. DeBuren zorgt voor de culturele dimensie. Soms is het een beetje zoeken, maar soms kunnen we Europa bereiken. In Nederland bestaat er een Wetenschappelijke Raad voor de Regering (WRR) die rapporten uitwerkt voor de regering. De raad wou al die wijsheid spreiden over Europa. Daarom hebben we voorgesteld dat hij zijn rapport over Islamic Activism zou vertalen in het Frans en in het Engels en bezorgen aan de Europese commissaris voor Justitie. Dat was een succes want de heer Fratini is naar deBuren gekomen om het rapport in ontvangst te nemen.

DeBuren let er ook op dat het Nederlands niet altijd te stiefmoederlijk behandeld wordt, bijvoorbeeld in UNIC, het Europese netwerk van culturele instituten. Daar is men tot de conclusie gekomen dat het Engels de lingua franca is, maar dat het Nederlands als middele grote taal, ook daar behouden blijft.

Samenwerken is de methode. DeBuren is een relatief kleine organisatie met negen fulltime equivalenten, Nederlanders en Vlamingen. We worden gelijk gefinancierd door Vlaanderen en Nederland. Nederland betaalt twee derden van de werkingskosten, maar Vlaanderen betaalt de huisvesting.

In Vlaanderen en Brussel werken we vooral samen met de culturele instellingen. We hebben activiteiten samen met MuHKA, met deSingel, met KVS, maar ook met het hoger onderwijs. Een aantal activiteiten wordt immers geënt op bestaande onderzoekscentra in Vlaamse en Nederlandse universiteiten. Samenwerken is niet altijd evident. Soms denken Vlaamse en Nederlandse universiteiten over dezelfde onderwerpen na, maar informatie-uitwisseling is niet zo vanzelfsprekend. Daarom organiseerden we bijvoorbeeld een seminarie cultuurmanagement samen met de universiteiten van Maastricht, Erasmus, Amsterdam en de UA. Er werd gesproken over de behoefte aan cultuurmanagement in de openbare culturele sector. Het viel op dat sommige mensen elkaar voor het eerst ontmoetten.

We zullen ook een seminarie stedenbeleid organiseren in november. Dat zal een internationale dimensie hebben. De heer Paul De Hert, professor aan de VUB en de universiteit in Tilburg, wil iets doen over de Europese privacywetgeving. Op het seminarie worden internationale experts uitgenodigd. DeBuren zal dat koppelen aan een publiek moment 's avonds. Zo tracht deBuren steeds de activiteiten voor experts te koppelen aan activiteiten voor geïnteresseerde burgers. Eergisteren was er een Machiavelli-debat in deBuren. Dat is een club van Nederlandse correspondenten en politieke observatoren. Het debat over hoe het verder moet met Nederland en Europa was heel levendig.

Wat de Vlaamse overheid vraagt, strookt niet altijd met wat de Nederlandse overheid vraagt. DeBuren tracht daartussen te laveren en niet het verweende kind van gescheiden ouders te spelen. DeBuren wil de Vlaams-Nederlandse samenwerking promoten en vraagt de Vlaamse en Nederlandse overheid erover na te denken of cultuur niet als speerpunt kan gebruikt worden voor beide landen om zich te profileren in het buitenland.

Het is moeilijk om onze situatie in het buitenland uit te leggen. In het Ierse instituut te Leuven zijn Noord-Ierland en de Ierse Republiek samen vertegenwoor-

digd en ze werken samen om de Ieren, uit Belfast én Dublin, beter klaar te maken voor Europa. Een betere samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland in steden als New York, Madrid en Venetië hoort dus tot de mogelijkheden. Het Institut Néerlandais in de Rue de Lille in Parijs is fantastisch maar allicht ook heel duur. Zou het niet beter zijn om daar samen iets mee te doen?

DeBuren is verbaasd over wat er gebeurd is met de radioboeken. Tot onze vreugde zijn ze een eigen leven gaan leiden. Het audiosignaal, waarin een aantal Vlaamse en Nederlandse auteurs gepresenteerd worden, is 51.000 maal gedownload. De Nederlandse Wereldomroep heeft de vraag gekregen om de verhalen te vertalen. Vanaf de zomer zullen ze in het Nederlands, in het Frans, in het Engels, in het Spaans en het Indonesisch vertaald zijn. Ook de KLM zal meewerken. De auteurs van de lage landen zullen dus in een paar talen gepresenteerd worden. Dat laat een a-commerciële culturele promotie toe.

Tot slot vraag ik het parlement om samen met ons de Vlaams-Nederlandse samenwerking te promoten. Veel academici wijzen op de groeiende kloof. De kennis over de culturele activiteiten in steden van het eigen land is echter ook beperkt. We hopen dat we over alle vernoemde kwesties nog veel mogen nadenken en debatteren.

4. Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers

De heer Erik Arckens: De Brakke Grond is mij na verschillende bezoeken zeer bekend. DeBuren bezochten wij vorig jaar met de commissie Buitenlandse en Europese Aangelegenheden. Wat meteen opvalt, is het grote verschil in hun werking. De laatstgenoemde is een eerder reflecterend huis, waar de stilte wordt gecultiveerd. Terwijl daar over cultuur en kunsten gesproken wordt, wordt in Amsterdam het hele gamma beoefend. Vanwaar die asymmetrie? Ligt het aan hun uiteenlopende geboortejaren?

Ik stel vast dat de hele culturele samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen, van het culturele akkoord tot de cultuurhuizen, steeds wordt versmald tot de kunsten. De culturele verdragen tussen Frankrijk en de andere Franstalige landen daarentegen bevatten naast taal en cultuur altijd een politieke factor. Waarom wordt dit bij ons zorgvuldig vermeden? Nederland doet zeker bij deBuren zijn uiterste best om toch maar niet verward te raken in wat men de Belgische communautaire spanningen noemt. Die bestaan maar ze worden in de Nederlandse pers uitgegroot, net als in de Franstalige Belgische trouwens. Kunt u meer uitleg geven over dit politieke kader?

Vroeger werd de relatie met Nederland vanuit Vlaanderen veelal gezien in Heel-Nederlands perspectief. Maar dat romantische kader is nu weg en men kwam veeleer tot het inzicht dat zij twee aparte subculturen vormen binnen een overkoepelende cultuurnatie, die te sterk uit elkaar zijn gegroeid om nog te spreken van een eenheid. Daarom zijn er nu eenheden. Men kent mekaar minder goed dan twintig jaar geleden. Vlamingen kijken om de bekende redenen niet langer naar de Nederlandse tv. Nederlanders kijken evenmin naar de Vlaamse tv. Vlaamse programma's op Nederlandse zenders worden ondertiteld vanwege het gebruik van verkavelingsvlaams en hoofdzakelijk Brabantse dialecten. De kloof wordt groter en de uitvoering van het culturele akkoord lijkt dat proces niet te stoppen. Sterker, ik heb de indruk dat dit ook niet de bedoeling is. Ik mis die ambitie.

Een ding is mij bijgebleven uit de heisa over het artikel dat vorig jaar in Knack verscheen over de Brakke Grond, al wil ik benadrukken dat die zaak voor de rechtbank moet uitgevochten worden. Een aantal commissieleden spraken zich al uit over deze thematiek. Zij stellen dat er misschien redenen zijn om de Brakke Grond te sluiten. Vlaamse kunstenaars en galeriehouders moesten in 1981 nog voet aan wal krijgen in Amsterdam. Dat is vandaag niet meer nodig op het vlak van de kunsten. Wat is uw standpunt?

Wat bedoelde de directeur van deBuren precies met de term Dansaert-Vlamingen wanneer hij het had over het publiek van de lezingen? Hoe groot is dat publiek? Het is ook jammer dat deBuren slecht gelegen is. Het huis zou beter op de plaats van de Standardboekhandel staan. Mede als gevolg daarvan, maar ook door de aard van de activiteiten, bereikt men veeleer een cultureel en intellectueel hoog ontwikkeld publiek. Laat men geen kans liggen om andere groepen te betrekken, met name degenen die vroeger gewonnen waren voor de Heel-Nederlandse idee? Kan ook het publieksbereik van de Brakke Grond uitgedrukt worden in cijfers?

Tot slot, is het zo dat men in Nederland minder geïnteresseerd is in conceptuele kunst dan in Vlaanderen?

De heer Jo Vermeulen: Ziet de Commissie Cultureel Verdrag nog mogelijke projecten met het oog op de uitvoering van het verdrag? Het is duidelijk dat u graag meer wil dan 'advies' geven.

Er was voorts sprake van de aanbesteding van studies die al bestaan en ter beschikking zijn. Is het niet mogelijk dat u bijvoorbeeld elk jaar de ministeries en kabinetten attendeert op de studieresultaten die u reeds in huis heeft?

De nieuwe ploeg van de Brakke Grond koos voor een zeer diverse programmering. Zit ook het commerciële circuit daarin? Werkt het multiplicatoreffect? Of bestaat een groot deel van het publiek gewoon uit geïnteresseerde Amsterdammers?

Programmering en werking van de Brakke Grond en deBuren lijken mij heel verschillend te zijn. Waarom sprak u dan van spiegeling en wat moet ik me daar bij voorstellen?

Werd het doelpubliek van deBuren al omschreven, of hangt dat af van de activiteiten? De programma-brochures suggereren dat het gaat om een divers, maar zeer gevormd publiek.

De heer Johan Verstreken: Alle aanwezigen zijn bekommerd om een goede samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland.

Is er al meer informatie over de aangekondigde wijziging of zelfs afschaffing van de internationale culturele ambassadeur in Nederland? Het leek mij juist een goed idee om dat initiatief in Vlaanderen over te nemen. De ambassadeur zou bijvoorbeeld een coördinerende rol kunnen spelen om tentoonstellingen die steden en gemeenten overal ter wereld opzetten, beter bekend te maken. Oostende organiseert bijvoorbeeld regelmatig tentoonstellingen in New York, Argentinië, Bilbao, Barcelona, maar in Vlaanderen en Nederland weet men dat niet. Communicatie is een sleutelwoord. De ambassadeur zou van dergelijke initiatieven ook gebruik kunnen maken om reclame te maken voor de Vlaamse en Nederlandse cultuur. Hoe staat u tegenover die synergie?

Drempelverlagende culturele initiatieven zijn belangrijk. Nemen de Brakke Grond en deBuren initiatieven om het brede publiek aan te spreken? Welke mensen vormen het publiek van de voorstellingen in de Brakke Grond? Vaak gaat het om steeds weer dezelfde.

Misschien kan het KLM-initiatief met betrekking tot radioboeken aan Brussels Airlines doorgegeven worden? Men stelt overigens wel vast dat zowel bij KLM of Brussels Airlines heel wat brochures zich uitsluitend richten tot de Engelstalige elite. Anderen kunnen geen kennis nemen van promoties en voordelen. Neemt u initiatieven om dat te verhelpen?

Kan de heer Vandaele voorbeelden geven van de knelpunten waarover hij het had?

De heer Bart Caron: Ik ben evenmin uit op een parallellisme tussen deBuren en de Brakke Grond. Maar een Vlaams-Nederlands huis in Amsterdam is wel een interessant idee. Concreet zou men kunnen instappen in het Nederlandse kunstenplan. Vindt u

dat de Brakke Grond zelf moet solliciteren met een dossier of moet dit op grond van een afspraak tussen de overheden geregeld worden? Welke effecten kan zo iets hebben op de werking? Als de Nederlandse overheid structurele partner wordt, zal zij immers ongetwijfeld verwachtingen hebben.

Ik heb begrepen dat de samenwerking met Nederlandse partners als Frascati niet altijd vlot verliep. Hoe evolueert dat? Wat zijn de financiële en andere gevolgen? Wat zijn de verwachtingen?

Hoe is de perceptie van de Brakke Grond in Nederland zelf en in Amsterdam in het bijzonder?

De Commissie Cultureel Verdrag ressorteert onder Buitenlandse Aangelegenheden. Dat schept een afstand met het cultuurbeleid. Vindt men het zinvol om dichter bij dat laatste te komen? Hoe moet dat verlopen?

Wat is de concrete planning van de uitbreiding van de Buren en wat zal het inhoudelijke effect op de werking zijn?

Ik merk tot slot op dat het een belangrijke stap vooruit is dat Nederland voor het eerst in een regeerakkoord het Nederlands opnam als bestuurs- en cultuurtaal. Tot nu toe staat de taal daar niet in de Grondwet. Ziet u aanknopingspunten voor de Vlaams-Nederlandse samenwerking?

De heer Wilfried Vandaele: Onze subsidiëring ressorteert inderdaad zowel in Vlaanderen als in Nederland onder Buitenlands Beleid. Dat is niet meer dan een ambtelijke afspraak. Inhoudelijk komen wij zonder problemen in de nabijheid van bijvoorbeeld Onderwijs, Welzijn of Media. Wij onderhouden contacten met ambtenaren uit de verschillende domeinen. Zo is er een jaarlijks ambtenarenoverleg met alle dossierbeheerders. Of dat anders georganiseerd zou moeten worden, weet ik niet.

Men vroeg mij om concrete voorbeelden. Wat de geoormerkte subsidiebedragen betreft, wordt vaak opgemerkt dat men culturele uitingen niet moet subsidiëren omdat ze Nederlands-Vlaams zijn, maar omdat ze goed zijn. Dat is waar, maar wij vinden dat de samenwerking op zich toch mee moet gewogen worden in de beoordeling. Het zou daarom interessant zijn als men per terrein zou kunnen weten welk bedrag beschikbaar is voor Nederlands-Vlaamse projecten, zoals bijvoorbeeld nu al het geval is voor de coproducties bij het Filmfonds. Elke sector weet dan waar hij aan toe is, terwijl men nu onmogelijk kan zeggen waar iemand uit Groningen terecht kan die met Vlaanderen een milieueducatief project wil opzetten. Wij willen niet alleen adviezen schrijven maar ook concreet helpen.

Een ander knelpunt is dat wij niet automatisch om advies worden gevraagd. Dat was bijvoorbeeld zo bij de transnationale universiteit Diepenbeek-Maastricht. Waarom zet men een apart comité op in de plaats van ons te vragen, terwijl wij reeds voorbereidend werk hadden gedaan? Aangezien dat automatisme niet in het verdrag staat, kunnen wij alleen rekenen op de goede wil van de ministers.

Wat de studies in de kast betreft, erken ik dat wij ook zelf onze studies onder de aandacht moeten brengen, ook gezien het grote verloop bij politici. Concreet zijn wij nog bezig met talrijke dossiers. Inzake Media noem ik de themadag over cultuurkanalen met alle grote publieke en private spelers. Daar kwamen projecten uit over de aankoop van rechten voor het hele taalgebied – in de plaats van voor Vlaanderen en Nederland apart – en over de samenwerking tussen openbare omroepen inzake archief(ontsluiting). Werkgroepen zijn daar nu mee bezig. Bij Erfgoed is een ingewikkeld project aan de gang rond competentieprofielen voor restauratoren en conservatoren. Andere projecten betreffen digitalisering, erfgoedcriminaliteit, de financiering van monumentenzorg. In Welzijn werken we met duo's van gemeenten en rond het onderzoek naar de leefbaarheid van dorpen.

Ik wijs erop dat de ambtenaren in Nederland vandaag nog niet volledig, maar wel al veel beter dan vroeger op de hoogte zijn van de toestand in Vlaanderen. Het is zo dat men elkaars tv minder bekijkt dan vroeger, maar toch nog altijd meer dan andere buitenlandse zenders.

De heer Erik Arckens: Nederlanders die jonger zijn dan vijftig, zijn zelden in staat om drie Vlaamse auteurs te noemen. Omgekeerd lukt dat evenmin. Vroeger lag dat anders, zeker voor de oorlog toen er nog geen sprake was van een cultureel verdrag. Voor de institutionalisering stond men dichter bij elkaar, stel ik vast. In Forum schreven Nederlandse en Vlaamse auteurs.

De heer Wilfried Vandaele: De historische samenwerking waar u naar verwijst, werd beoefend door een elite. Het ging om kleine groepen. Vandaag wordt vaak het onderscheid niet meer gemaakt. Nederlanders zien Claus als een Nederlandse auteur. Men kan het ook door die bril bekijken.

De structuren zijn versterkt. Ze zijn talrijker en beter ondersteund dan vroeger. Ik wijs erop dat het hier gaat om het enige culturele verdrag dat beschikt over een permanent secretariaat. Maar het zou verkeerd zijn daaruit te besluiten dat men nu de particuliere organisaties niet meer nodig heeft. De overheid moet hun subsidies dus niet afbouwen. Ons vooruitduwen op het cultuurpolitieke terrein is volgens mij even-

eens een taak van die achterban.

De voorzitter: Bent u door de VRT op de hoogte gebracht van het Cultuurdeltaplan?

De heer Wilfried Vandaele: De VRT nam deel aan de themadag die ik noemde, maar men mocht toen nog niets zeggen, want men was er nog niet helemaal uit. Is het feit dat we inmiddels vernamen dat er geen apart Vlaams cultuurkanaal komt, een stap terug of een opportuniteit tot samenwerking? Ik kan alvast bevestigen dat wij constante contacten met de VRT hebben. De heer Van Roe komt zijn plannen toelichten op onze volgende vergadering.

Mevrouw Leen Laconte: De meeste dingen die aan bod kwamen in het Knackartikel zijn inmiddels afgesloten. Of de Brakke Grond dicht moet, hangt af van zijn taakstelling. De eigen verkoop van Vlaamse artistieke en culturele producten in Nederland is op zich onvoldoende. Wij onderzoeken nog steeds de Vlaamse aanwezigheid op de Nederlandse podia. Onze berekeningen op grond van de theaterprogrammering tonen dat de verkoop constant is, wat echter wil niet zeggen dat er geen problematische aspecten aan zitten. Zo nam bijvoorbeeld het commerciële aandeel duidelijk toe. Dat komt omdat de programmeurs door de beperktere budgetten minder artistieke risico's nemen.

Wij moeten dus blijven sturen en stuwten. Men kan echter niet van ons eisen dat elke voorstelling die wij brengen, meteen overal in Nederland overgenomen wordt. Zo werkt dat niet. Dat wil evenwel niet zeggen dat we de spreiding niet moeten blijven ondersteunen op een specifieke manier, want wij staan niet alleen. Er zijn ondertussen ook andere actoren inzake pure spreiding: de gezelschappen zelf – die nu ook voor hun internationale werking structureel kunnen worden gesubsidieerd – evenals gespecialiseerde bureaus en de steunpunten.

De Brakke Grond moet meer doen dan spreiding door het artistieke te zien als focus voor ruimer cultureel debat. Wij mikken op innoverende initiatieven die de samenwerking tussen sectoren in house stimuleren. Zo evolueren wij van product naar expertise en knowhow. Dat doen wij voor een multiplicatoren-groep maar niet alleen voor hen, want dat zou een doodse bedoening worden. Elke activiteit mikt op het brede publiek én op de professionals.

Men vroeg naar publiekscijfers. Welnu, vorig jaar hebben wij iets meer dan 32.000 mensen in huis gehaald, dus ongeveer even veel als de kleinere Vlaamse kunstencentra als Nieuwpoort in Gent. Dat is logisch, want onze twee zalen zijn relatief klein.

Het klopt wellicht dat er vroeger een focus op het artistieke was, maar dat komt doordat in 1981 de Vlaamse golf en dus ook de presentatie ervan zeer sterk was. Maar vandaag willen wij de presentatie overstijgen door de context erbij te nemen door onder de vorm van lezingen, debatten en workshops de dialoog aan te gaan.

Ik geloof niet dat Nederland niet van een conceptuele benadering moet weten, maar evenmin dat de hedendaagse Vlaamse kunsten alleen conceptueel zijn.

De heer Erik Arckens: U zei dat nochtans zelf in Brussel Deze Week. Conceptuele kunst zou de Nederlanders niet echt liggen. Zij houden niet van zuivere kunst om de kunst.

Mevrouw Leen Laconte: Mijn stelling is dat in de Vlaamse kunsten niet alleen conceptuele dingen gemaakt worden. Dus houdt de Brakke Grond zich niet alleen met het conceptuele bezig. Tachtig procent van wat wij brengen is niet-conceptueel. Alleen de hedendaagse dans is sterk conceptueel, maar zelfs daar ziet men een kentering. Mocht de Vlaamse kunst wel overwegend conceptueel zijn, zouden wij die vanuit onze representatieve functie toch tonen, ook al botst dat zogenaamd met de Nederlandse smaak. Vraag is dan hoe men hen daarvoor warm maakt.

Het commerciële circuit spreidt zichzelf in Nederland, wat niet wil zeggen dat we daar geen oog voor hebben in onze activiteiten en debatten. Zo houden we in april een driedaagse over e-cultuur met een publieksgedeelte en een ander deel met beleidsmedewerkers op basis van een boek.

Het gesprek met de Nederlandse overheid is nog niet begonnen, maar wij hebben wel een verhoogde interesse in samenwerking gemerkt naar aanleiding van ons onderzoekje vorig jaar van de Vlaams-Nederlandse samenwerking. Die blijkt in het veld al sterk te zijn. De overheid blijkt sterk gecharmeerd te zijn door de idee om die samenwerking op een hoger, inhoudelijker niveau te brengen. Men is meestal welwillend om projecten te ondersteunen. De structurele vraag is nog niet gesteld, maar men ziet wel wat ons huis zou kunnen betekenen.

De samenwerking met Frascati is aan kanteling toe. Het theater was 25 jaar onze vaste partner, die ons ondersteunde bij het programmeren van Vlaamse voorstellingen in de Brakke Grond. Beide directeurs zeggen nu dat de samenwerking voortaan inhoudelijker geprofileerd moet worden. Wij willen samen projecten opzetten rond tendensen in de Vlaamse en Nederlandse theaterwereld.

De heer Dorian van der Brempt: Ik heb inderdaad gezegd dat onze Nederlandse vrienden zich niet gevat voelen door het communautaire debat in Vlaanderen. Dat betekent niet we het politieke debat uit de weg gaan. Ik kan als primeur aankondigen dat wij in het najaar een debat organiseren over journalistiek en politiek fatsoen naar aanleiding van het RTBF-filmpje.

Wij willen onze relatie met Nederland niet té romantisch zien, maar toch nog een beetje. De liefde moet veilig gebeuren in deze tijd.

De taal verbindt Vlaanderen en Nederland, maar dezelfde taal hebben hoeft niet te betekenen dat men dezelfde cultuurpolitiek voert. Oostenrijk wil bijvoorbeeld in Oost-Europa eigen taalinstellingen gaan oprichten naast de Goethe-instituten. Dat lijkt mij dubbel op.

De heer Bart Caron: Bij gebrek aan Duitse taalunie wordt de taalpolitiek eenzijdig door de Bondsrepubliek gevoerd en over de wereld geëxporteerd. Dat levert verzet op in de kleinere gebieden van Duitssprekend Europa, wat dan weer doorwerkt in de buitenlandse politiek. Zo ziet men dat taalbeleid over politiek gaat. Vlaanderen en Nederland zijn veel voorbeeldiger bezig.

De heer Dorian van der Brempt: Mijn hart bloedt als u verwijst naar de Standaardboekhandel. Ik ben zeer teleurgesteld over de Vlamingen in Brussel, die zo lang toestonden dat er geen kwaliteitsboekhandel was als het Franstalige Tropismes. In Middelburg beschikt men over een boekhandel die men in de hoofdstad van Vlaanderen niet eens vindt. Dat is bizar.

De heer Erik Arckens: Inmiddels is er even verderop wel Passa Porta.

De heer Dorian van der Brempt: Ik juich dat toe, maar het is nog altijd niet Tropismes.

DeBuren wil geen elitair instituut zijn waar alleen over moeilijke dingen wordt gediscussieerd. Wij organiseerden een leuke dropdag met zeer mooi proza tijdens de Vlaamse Week van de Smaak.

Wie is ons publiek? Dat komt in functie van de debatten. Soms moeten wij er annuleren. Zo was er te weinig belangstelling voor het voetbaldebat met Jan Mulder. Anderzijds was het huis vol toen we de burgemeesters van Antwerpen, Amsterdam en Maastricht programmeerden. De Nederlanders in groot Brussel zijn meer geïnteresseerd in politiek debat dan in cultuur. Onze acht middaglezingen over de beleving van Brussel – in het kader van Broodje Brussel – hebben altijd een leuke bezetting. Ik noem

nog de Dag van de Student waarop wij onder meer zes Vlaamse ministers aan 200 jongeren, waaronder zeer veel buitenlandse, lieten vertellen over wat ze moeten doen als ze een politieke carrière ambiëren. Philippe Van Parijs, die de gave heeft om zeer complexe dingen op een fijne manier te vereenvoudigen, leidde een seminarie over taalrechtvaardigheid. Wij brengen dus pragmatisch lage en hoge cultuur door elkaar.

Wij zijn een ander huis dan de Brakke Grond doordat we ons in Brussel bevinden en niet in Antwerpen of Gent. Maar er zijn wel zaken die we samen kunnen doen. Sommige van onze debatten zijn in een andere vorm in de Brakke Grond mogelijk. We doen nu met Jos Geysels een experiment rond stille boeken, die te weinig aandacht kregen, en hopen een spiegelactiviteit in de Brakke Grond te kunnen ontwikkelen. Elke dag gaan we ook een vraag stellen op beide websites over Vlaanderen en Nederland om iets meer van mekaar te weten.

Het klopt dat we hoe langer hoe minder over de buren weten en steeds meer over de wereld, wat kan leiden tot keuzeverlamming. We kunnen door de overvloed niet meer kiezen wat we willen weten. Wij proberen te focussen en te tonen dat men ontzettend veel materiaal kan halen uit Vlaanderen en Nederland, wat ons evenwel niet belet te wijzen op de zeer goede activiteiten van het Goethe-instituut. Wie in Brussel woont, kan elke avond kiezen tussen tien activiteiten binnen zijn interesseveld. Dat is een weelde, maar ook verschrikkelijk. We stikken enigszins in onze troef. Het zal dus gaan om informatie en communicatie.

Wat het Nederlands in Nederland en Vlaanderen betreft, wijs ik op het marktgerichte denken in het Noorden, wat bijvoorbeeld leidt tot de verengelsing van het hoger onderwijs. In Holland is alles te koop, bij ons bijna alles. Wij hoeven niet te ambiëren dat alle Chinezen bij ons komen studeren.

Bouwen in Brussel is dubbel complex. Wij hopen begin 2008 de bouw aan te vangen en die op het einde van dat jaar te voltooien. Als wij dan in april 2009 weer in ons huis kunnen, zal het verrijkt zijn met een auditorium met 150 stoelen en een zeer goede simultaanvertaling. Wij willen vanaf dan ook een vaste filmdag, omdat de Nederlandstalige film buiten enkele vertoningen op festivals zeer weinig aan bod komt. Daarbij moet ook ouder werk van bijvoorbeeld Bert Haanstra of Roland Verhavert aan bod komen, evenals de rijkdom van het VRT-archief. Verder willen wij vooral blijven inzetten op debat en discussie.

Wat de cultuurambassadeur betreft, vernamen wij dat de kandidaat-minister van Cultuur er tijdens de

regeringsonderhandelingen sterk voor heeft gepleit om die onder Cultuur te laten ressorteren en niet Buitenlandse Zaken. Het zou kunnen dat hij er dus toch komt.

De heer Erik Arckens: U zou niet willen meedoen aan de VGC-campagne om een Vlaamse vitrine aan het Muntplein uit te bouwen. Ik heb het daar moeilijk mee. Waarom schrijft u zich niet in in die aanwezigheidspolitiek?

De heer Dorian van der Brempt: Voor Nederland is een gereserveerde opstelling hier belangrijk. Wij zijn een Nederlands-Vlaams huis. Maar de facto zijn wij hier een aanwezigheid die Vlaanderen langs zijn genereuze kant laat zien door bijvoorbeeld de voorstellingen van de Nesciovertaling in het Franstalige landsgedeelte te ondersteunen. Wij hebben een andere opdracht dan de VGC. Wij vormen een onderdeel van die ruime aanwezigheid, maar zijn niet exclusief Vlaams. Aan onze gevel hangen een Vlaamse leeuw en een Nederlandse vlag.

De voorzitter: Ik dank de sprekers voor hun interessante bijdrage aan deze hoorzitting.

De verslaggever,

De voorzitter,

Jo
VERMEULEN

Dany
VANDENBOSSCHE
